Проект

ДО

МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Д О К Л А Д

от ИВО ХРИСТОВ – ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ

Относно: ПРОЕКТ НА РЕШЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ЗА ОДОБРЯВАНЕ НА ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДОСТЪП И РАЗКРИВАНЕ НА ДОКУМЕНТИТЕ И ЗА ОБЯВЯВАНЕ НА ПРИНАДЛЕЖНОСТ НА БЪЛГАРСКИ ГРАЖДАНИ КЪМ ДЪРЖАВНА СИГУРНОСТ И РАЗУЗНАВАТЕЛНИТЕ СЛУЖБИ НА БЪЛГАРСКАТА НАРОДНА АРМИЯ

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

На основание чл. 8, ал. 2 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация представям на Вашето внимание проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (ЗИД на ЗДРДОПБГДСРСБНА).

С § 8 от Преходните и заключителните разпоредби на Закона за държавния бюджет на Република България за 2026 г. законодателят възложи да се разработи предложение за нормативни промени за закриване на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (Комисията) и преминаване на дейността ѝ към

Държавна агенция „Архиви“. Със Заповед № Р-126 от 7 август 2026 г. на министър-председателя бе сформирана работна група за подготовка на нормативните промени, необходими за закриване на Комисията. Междуведомствената работна група изготви законопроект за изменение и допълнение на ЗДРДОПБГДСРСБНА.

С предложения законопроект се предвижда закриване на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, а пълномощията на председателя и на членовете на Комисията да се прекратят.

Функциите и правомощията на Комисията по ЗДРДОПБГДСРСБНА преминават към Държавна агенция „Архиви“, като компетентността за издаване на административните актове по обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия се предоставя на председателя на Държавна агенция „Архиви“. Предвижда се издадените от председателя на Държавна агенция „Архиви“ индивидуални административни актове да могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Към председателя на Държавна агенция „Архиви“ се създава помощен орган - Централна експертна комисия за обявяване на принадлежност на български граждани към органите на Държавна сигурност и на разузнавателните служби на Българската народна армия, включително на техните предшественици и правоприемници, за периода от 9 септември 1944 г. до 16 юли 1991 г. Председателят на Държавна агенция „Архиви“ определя състава, задачите и правилата за нейната работа.

Със законопроекта се предвижда служебните правоотношения със служителите на Комисията да преминат към Държавна агенция „Архиви“ при условията и по реда на чл. 87а от Закона за държавния служител и чл. 123 от Кодекса на труда и в съответствие с определените в Устройствения правилник на Държавна агенция „Архиви“ структура и числен състав. С това се постига закрила на служителите при трансформиране на администрацията,

от една страна, а от друга, се запазва и използва натрупаният от тях професионален опит, компетентност и квалификация. В резултат на това се осигурява приемственост в изпълнението на специализираните функции.

Законопроектът предвижда активите, информационните ресурси, пасивите, архивът, правата и задълженията на Комисията да преминат към Държавна агенция „Архиви“.

Със законопроекта се делегира на Министерския съвет с подзаконови нормативни актове:

1. Да създаде ликвидационна комисия и да определи нейните функции. Предвижда се председателят на ликвидационната комисия да упражнява правата на орган по назначаването по смисъла на Закона за държавния служител, съответно на работодател по смисъла на Кодекса на труда, по отношение на служителите на закритата комисия. Ликвидационната комисия следва да извърши ликвидацията на закритата Комисия в срок три месеца от назначаването й. Разходите по ликвидацията, включително за възнагражденията и обезщетенията по Закона за държавния служител и по Кодекса на труда, са за сметка на средствата по утвърдения бюджет на закритата Комисия.

2. Да приеме промени в Устройствения правилник на Държавна агенция „Архиви“, свързани със структурата и числения състав на агенцията, с оглед преминаването на служебните правоотношения със служителите на Комисията към Държавна агенция „Архиви“ при условията и по реда на чл. 87а от Закона за държавния служител и чл. 123 от Кодекса на труда в срок три месеца от влизането в сила на закона. Предвижда се до влизането в сила на промените служителите на закритата комисия да изпълняват функциите си съобразно Правилника за дейността на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия и на нейната администрация и приложимите вътрешни документи на закритата комисия.

Необходимите законодателни промени са свързани и с промени в Наказателния кодекс относно наказателната отговорност на длъжностно лице от Държавна агенция „Архиви“ за разгласяване на информация в нарушение на ЗДРДОПБГДСРСБНА, в Закона за защита на класифицираната информация, относно компетентния орган за извършване на проверка по ЗДРДОПБГДСРСБНА в процедурата по проучване за надеждност и в Закона за Националния архивен фонд, като архивът на Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия се регламентира като обособена част от Централните държавни архиви.

Горепосочените промени ще бъдат осъществени чрез Преходните и заключителните разпоредби на законопроекта.

С Преходните и заключителните разпоредби се урежда и действието на разпоредбите на законопроекта спрямо висящи производства и процедури.

С предложения проект на решение на Министерския съвет за одобряване на ЗИД на ЗДРДОПБГДСРСБНА се предвижда да се осигури единен институционален и нормативен подход при управлението, съхраняването, дигитализацията и архивирането на информацията и при изпълнението на държавната политика в областта на управлението и опазването на Националния архивен фонд. Чрез регламентирането на единна организационна структура ще се постигнат общата и специфичните цели за провеждане на административна реформа в страната, насочена към оптимизиране на структурата и функциите на държавните органи. Ще се осигурят ясно определени отговорности и по-ефективна координация при изпълнението на държавната политика в тази сфера. Ще се повиши ефикасността при използването на административните и финансовите ресурси чрез ограничаване на припокриващите се функции, броя на юридическите лица и броя на ръководните служители. Ще се постигне оптимизация на административната структура със запазване на капацитета на служителите в закритата Комисия.

Действащата нормативна уредба ще бъде приведена в съответствие с § 8 от Преходните и заключителните разпоредби на ЗДБРБ за 2026 г. (ДВ, бр. 69 от 2026 г.).

За българските граждани, за които се извършват действия по закона, включително за лицата, спрямо които се издават административни актове, ще настъпи промяна, тъй като компетентността за издаване на административните актове по обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия се сменя и се предоставя на председателя на Държавна агенция „Архиви“.

За компетентните административни органи (централната и териториалната администрация на изпълнителната власт) ще се осигури възможност за взаимодействие с Държавна агенция „Архиви“ по въпроси съгласно новия обхват на нейните функции.

Възможно е да възникне временно административно натоварване за служителите на двете ведомства при прехвърлянето на функции, документация, информационни ресурси и персонал между структурите, което ще бъде преодоляно в краткосрочен план.

Не се очаква увеличаване на административната тежест за гражданите и бизнеса, тъй като не се въвеждат нови по същество задължения или материалноправни изисквания. Предложените промени не въвеждат нови регулаторни режими.

Съгласно разпоредбите на чл. 26, ал. 2-4 от Закона за нормативните актове проектът на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за изменение и допълнение на ЗДРДОПБГДСРСБНА е публикуван на Портала за обществени консултации за срок 30 дни. Направените бележки и предложения са отразени съгласно приложената справка. Изготвена е частична предварителна оценка на въздействието.

Проектът на Решение на Министерския съвет за одобряване на законопроекта е съгласуван в съответствие с разпоредбите на чл. 32 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата

администрация. Направените бележки и предложения са отразени съгласно приложената справка.

В проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване на проект на Закон за изменение и допълнение на ЗДРДОПБГДСРСБНА не се предвижда влияние върху държавния бюджет за 2026 г. по смисъла на чл. 35, ал. 1, т. 4 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация. Към предложения проект на решение е приложена одобрена финансова обосновка – Приложение № 2.2 към чл. 35, ал. 1, т. 4, буква „б“ от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация.

С проекта на Решение за одобряване на законопроекта не се въвеждат норми на правото на Европейския съюз.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ
УВАЖАЕМИ ГОСПОДА ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛИ,
УВАЖАЕМИ ГОСПОЖИ И ГОСПОДА МИНИСТРИ,

Във връзка с изложеното и на основание чл. 8, ал. 4, т. 1 от Устройствения правилник на Министерския съвет и на неговата администрация предлагам Министерският съвет да приеме приложения проект на Решение за одобряване на проект на Закон за изменение и допълнение на ЗДРДОПБГДСРСБНА.

Приложения:

1. Проект на решение.

2. Проект на ЗИД на ЗДРДОПБГДСРСБНА.

3. Мотиви към законопроекта.

4. Финансова обосновка към законопроекта, одобрена от министъра на финансите.

5. Частична предварителна оценка на въздействието на проекта на Решение на Министерския съвет за одобряване на ЗИД на ЗДРДОПБГДСРСБНА.

6. Съгласувателните становища от междуведомственото съгласуване и справка за тяхното отразяване.

7. Справка за отразяване на становищата, получени при общественото обсъждане.

8. Справка за съответствието на законопроекта с Европейската конвенция за правата на човека.

9. Становище на председателя на Сметна палата относно наличието на корупционен риск.

10. Съобщение за средствата за масово осведомяване.

ЗАМЕСТНИК МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ИВО ХРИСТОВ